

Het open Huis

***Kerkblad van de Protestantse
Gemeente te Muiden
41e jaargang nr. 8, 22 juli 2016***

Gun Ons

Gun ons nieuwe ogen,
die helderziende zijn
voor noodsignalen
van mensen om ons heen.
Gun ons humor en tact
in de omgang
met lastige mensen;
want ook die plaatst u
op ons levenspad.

Gun ons een goed geheugen,
voor wat anderen
ons hebben toevertrouwd
en voor wat wij hun
hebben beloofd te zullen doen
Gun ons vasthoudendheid,
om de tijd niet te verdoen
met kleine onenigheden
met elkaar;
uw rijk kan niet worden
gebouwd door zure mensen.

Gun ons een blij gezicht
en een glimlach
die de spiegel is
van een vrolijk hart,
zodat anderen zich
daaraan kunnen optrekken.
Gun ons die gezindheid,
die ook in Jezus stak,
toen hij
mens onder de mensen
en vriend onder vrienden was.

Alfred C. Bronswijk
(Gré van den Bos)

Schipperen

De symboliek van het leven ligt op straat. Want het is zomer in Muiden. De brug over de sluis draait op volle toeren. Auto's staan in de rij te wachten. Sommigen doen dat relaxed. Anderen niet zelden met hoorbaar ongeduld. Soms staan de fietsers tussen de uitlaatgassen, maar als het even lukt kun je je vooraan opstellen samen met de voetgangers. Je hebt dan ook beter zicht op de manoeuvres van de boottoeristen. Ze moeten vaak letterlijk schipperen. Een beetje meer stuurboord, een beetje meer bakboord. Beetje gas geven, beetje afremmen. Net zoals in het echte leven. Hoeveel schepen passen er in de sluis? Als iedereen wat opschikt kan de laatste er ook bij. Ik zie vlaggen van Duitsers, Belgen, Friezen en Nederlanders, opeen gepropt in de nauwe sluis. Het moderne Europa. De man zit vaak aan het roer en voelt zich kaptein. De beste stuurlieders staan in Muiden niet aan wal maar zitten op het terras. Achter hun pint en gehaktbal geven zij hoorbaar commentaar op en tips aan de pleziervaarders. Op wiens aanwijzingen kun je dan het beste vertrouwen? De soms moeizame pogingen om het in de vakantieperiode rustig aan te doen, wat meer te genieten en te doen aan zogenaamd 'slow toerisme' liggen in Muiden in ieder geval in de zomer voor het oprapen.

Onze kerk heet St. Nicolaaskerk en is niet voor niets genoemd naar de beschermheilige van de zeevarenden. Zijn bijstand had je vroeger nodig op de onberekenbare golven van de zee. Tegenwoordig met zee-navigatie en marifoon redden de schippers zich zonder deze heilige. Toch lijkt zijn hulp in de sluis geen overbodige luxe.

Een enkele schipper neemt de moeite aan te meren en kan tijdens de zomeropenstelling op zaterdag in de beide St. Nicolaaskerken van Muiden stil staan en genieten van de prachtige kerken of van een van de mooie orgelconcerten. Het is een aansprekend teken van gastvrijheid dat wij als kerken onze deuren naast de zondagmorgen nu ook op zaterdag openen.

Een hartelijke zomergroet aan u allen,
ds. Gerben Hoogterp

Kerkenraad

Op 20 juni vergadert de kerkenraad ten huize van onze predikant.

Avondmaal

Het punt 'bezinning' heeft deze keer als onderwerp 'Avondmaal'.

Onlangs verscheen van de Raad van Kerken in Nederland een bezinningsbrochure *) over de beleving van eucharistie en avondmaal. Dat is een bijzondere invalshoek. Voorheen gingen de gesprekken in de oecumene over de

formele kant, zoals over wie het avondmaal mag bedienen. Het avondmaalsformulier lag vast, dat is in de RK kerk nog zo. Ons Dienstboek bevat naast twee formulieren veel tafelgebeden.

De kernwoorden van het avondmaal/de eucharistie vinden we in het evangelie: “dit is Mijn lichaam”. Over het woordje “is” verschillen we van mening. Protestanten zeggen: dat is symbolisch bedoeld, en in RK kring neemt men het letterlijk.

Als we uitgaan van wat de kerkganger beleeft aan het avondmaal/de eucharistie, komen we wellicht dichter bij elkaar. De vraag aan ons, kerkenraadsleden: “wat beleeft jij aan het avondmaal?” krijgt verschillende antwoorden. Zoals: nadenken waarom Jezus voor mij is gestorven, gezamenlijk eten en gedenken, gedenken wat er is gebeurd en wat dat voor mij betekent, Jezus neemt voor ons de zonden weg, ons perspectief is het Koninkrijk. Wat zou úw antwoord zijn op die vraag naar de beleving?

In de genoemde brochure staat een opsomming van 26 mogelijke elementen, die te maken hebben met de persoonlijke beleving. We strepen elk 3 of 4 voor ons persoonlijk belangrijke items aan. Dan blijkt dat we met zijn zevenen bij 15 van de 26 een kruisje hebben gezet. Het avondmaal kent blijkbaar vele aspecten! Meer dan 1 stem staat achter “als we eten en drinken in gemeenschap met Christus” (4), “als we eten en drinken in gemeenschap met ieder lid van de kerk” (3), “als we schuldbelijdenis en vergeving van zonden ontvangen” (3), “als we bidden voor de wereld” (2) en “als we de vredeskus geven als teken van verzoening en vrede” (2).

Bezinningsdag

Op vrijdag 2 september gaat de kerkenraad een dag “de hei op”. Ds. Hoogterp is dan een half jaar in ons midden, tijd om terug en meer nog om vooruit te kijken. Nicolaaskerk 2025 is het thema.

*) De lezenswaardige brochure ‘beleving eucharistie/avondmaal’ is te downloaden op www.raadvankerken.nl → publicaties → rechterkolom: eucharistie/avondmaal.

Jacomien van den Hoven, secretaris kerkenraad

Diaconie

“Vakantiedag aan Zee”

Het nieuwe gezamenlijke project heet “Vakantiedag aan Zee”.

Voor wie is dit bestemd en wat is het doel van deze groep?

De doelgroep is: Bewoners AZC Almere, statushouders uit Muiderberg en Muiden, inwoners van Muiderberg.

Het doel is om vluchtelingen (gezinnen) en statushouders in een andere omgeving kennis te laten maken met elkaar en met Nederlandse gezinnen uit Muiderberg en om samen een leuke activiteit te ondernemen.

Gericht op het aangaan van onderlinge contacten in een ontspannen sfeer en op een manier die aansluit bij de wensen en behoeften van zowel de vluchtelingen, als de inwoners van Muiderberg die hen ontvangen.

Vanaf september 2016 zal ongeveer één keer in de 4 weken een “welkom in Muiderberg” middag worden georganiseerd.

Naast georganiseerde activiteiten is er ook voldoende tijd voor ongedwongen contact, uitwisseling en gezamenlijk eten / drinken.

Voorbeeld van activiteitenprogramma:

- Vervoer per touringcar van Almere
- Ontvangst in Muiderberg met zelfgebakken taart
- Een spel ter kennismaking
- Samen eten voorbereiden / koken
- Spelletjes samen doen / wandelen / iets creatiefs of muzikaals doen
- Leren fietsen / fietstochtje maken
- Midgetgolf spelen
- Picknicken aan het strand
- Vervoer terug naar Almere

Het is een mooi initiatief en we hopen dat er voldoende belangstelling voor is.

Als diaconie van Muiden ondersteunen we dit project en hopen ook een bijdrage te kunnen leveren. Als eerste gaan we dit financieel ondersteunen en vier keer gaan we voor dit project collecteren, nl. 17, 24 en 31 juli en 7 augustus.

In het volgende kerkblad zal er waarschijnlijk meer bekend zijn over dit project.

14 augustus 2016 ~ Zomerzending ~ **Steun de predikanten op Nias**

Wat is een gemeente zonder dominee? Op het Indonesische eiland Nias hebben veel kerken geen predikant. Een belangrijke oorzaak is dat veel jongeren niet gaan studeren, omdat ze daar geen geld voor hebben. Als er wel geld voor is, kiezen ze een beroep, waarmee ze meer geld kunnen verdienen. Vanwege het tekort aan predikanten gaan er vaak leken voor. Zij hebben meestal weinig opleiding gehad. De kerk op Nias lijdt aan een gebrek van goede voorgangers. De mensen leven vooral van landbouw en visserij, maar veel eilandbewoners zijn erg arm. De opbrengst valt tegen doordat er veel regen valt en er regelmatig natuurrampen plaatsvinden. Bovendien is de afzetmarkt klein. Maar de helft van de mensen heeft geld om basisonderwijs te volgen. Door gebrek aan hoger onderwijs blijven de mensen arm!

Laten we ook deze Zending Aktie ondersteunen en geven met gulle hand.

Namens de Diaconie, Jitty Meinders-Rodenburg

Het Zomerbloemetje

Zoals elk jaar wordt er ook dit jaar weer een bloemetje voor de 80+ gemeenteleden gekocht. We hopen dat het bloemetje door andere gemeenteleden weer bezorgd wordt bij desbetreffende adressen.

Op zondag 7 augustus staan er 35 plantjes klaar in de kerk. Iedereen wordt uitgenodigd om er 1 of 2 mee te nemen.

Namens de Diaconie: hartelijk bedankt!

In memoriam Evert Jan de Boer 1942 - 2016

Een mens schrijft zijn levensboek niet alleen.

De eerste hoofdstukken, die zwart-wit geschreven zijn, stammen uit een periode dat kleurendruk voor Evert niet haalbaar was. Soms in zijn belevenis zelfs grijs. Slechts sporadisch kwamen er kleuren tevoorschijn.

Tot 1966 in zicht kwam en zijn vriendin Joukje het kleurenpalet tevoorschijn haalde en de kleurendruk op 16 Juni 1966 introduceerde.

Een omwenteling in zijn bestaan, waar sommige kleuren soms toch nog wat van vershoten.

Het 50 jarig huwelijk mocht Evert op 16 Juni 2016 niet meer bewust beleven.

Evert je moest jouw Schat plotseling verlaten, medisch ingrijpen bleek geen positief effect meer te hebben.

Je hebt mij met grote zorg omringd door me aan de keukendeur regelmatig te wijzen op wat ik te doen en te laten had i.v.m. mijn gezondheid.

Daarvoor mijn hartelijke dank!

Het volgende wilde bij mij op :

De boom

Voor mijn deur stond een boom met een enorm bladerdek, dat voor de nodige schaduw zorgde. Een schaduw overigens, die heel weldadig aan kon doen, maar voor sommige planten hinderlijk was.

Aan een boom kan je zijn vruchten herkennen (of omgekeerd). Deze boom had vruchten met een stekelige bolster. Opende deze bolster zich, dan kwam er een prachtige kern tevoorschijn.

Er kwam echter plotseling een enorme storm, die het voortbestaan van de boom onmogelijk leek te maken. Wat er ook gestut werd, niets hielp. De boom viel om en moest afgevoerd worden.

Boom ik mis je en ik zal jou in mijn gedachten EVERT blijven noemen.

Je vriend Jos Denkers

De epiloog is gestart op 28 Juni 2016 en wordt niet door ons geschreven. We zullen hem vinden in de Grote Bibliotheek.

Bij de diensten

Op zondag 14 augustus ga ik in uw midden voor en vraag aandacht voor de oproep van Jezus in de Bergrede om radicaal lief te hebben, Matteüs 5, 38-48. Wat betekent dat voor ons doen en laten in een wereld waarin de spanningen hoog oplopen vanwege verschillen van inzicht en gedrag op basis van godsdienst, ras en cultuur? Heidegger schrijft: "De techniek heeft alle afstanden overwonnen, maar geen nabijheid gecreëerd." Wat staat ons dan te doen als we als christen in liefde nabij proberen te zijn? Misschien komen we de echte missie van ons geloof op het spoor. Ik vind het mooi om u te ontmoeten en voor te gaan in de gemeente van collega Hoogterp, met wie ik samenwerkte in het ziekenhuis in Dokkum.

Hartelijke groet,

Ds. Ulbe Tjallingii (Deinum)

Zondag 28 augustus gaat voor ds. P.H. van Gilst uit Bussum

Dat wat Jezus de mensen wilde leren, heeft hij vaak verteld in de vorm van gelijkenissen. Niet zo maar "verhaaltjes", integendeel: meestal hadden ze een diepe betekenis, namelijk een oproep tot verandering! Zo ook het verhaal over het grote feestmaal uit Luc. 16, waar we in deze dienst over na zullen denken. Een feestmaaltijd, die op een enorm fiasco dreigt uit te lopen. Maar het feest van Godswege moet wel doorgaan, wat mensen ook verzinnen! Zodat waar kan worden wat Jesaja in hfdst. 25 al aankondigde: "Voor alle volken richt God een feestmaal aan, Hij die de tranen van elk gezicht afwist".

Als daarbij passende liederen zingen we dan ook o.a. Lied 762 en 991.

Verantwoording collecten 2^e kwartaal 2016

03-04-2016	Exodus	€ 73,20
	Onderhoud gebouwen	€ 48,75
10-04-2016	Catechese en educatie	€ 77,10
	Kerk	€ 82,55
	Klein kerkje	€ 31,95
17-04-2016	Missionair werk	€ 55,10
	Onderhoud gebouwen	€ 61,50
24-04-2016	Eredienst en kerkmuziek	€ 97,10
	Kerk	€ 64,85
01-05-2016	Schuldhelpmaatje	€ 94,85
	Kerk	€ 66,85
05-05-2016	Schuldhelpmaatje	€ 188,05
08-05-2016	Diaconie	€ 84,60
	Onderhoud gebouwen	€ 104,05
15-05-2016	Zending	€ 117,45
	Kerk	€ 93,60
22-05-2016	Naarderheem	€ 59,55
	Onderhoud gebouwen	€ 44,10
29-05-2016	Epafras	€ 85,10
	Kerk	€ 57,80
05-06-2016	Werelddiaconaat	€ 74,25
	Onderhoud gebouwen	€ 42,70
12-06-2016	Eprafas	€ 95,50
	Kerk	€ 74,40
19-06-2016	Epafras	€ 85,10
	Onderhoud gebouwen	€ 72,45
26-06-2016	Epafras	€ 78,20
	Kerk	€ 50,90

Verzoek i.v.m. kopij voor het kerkblad

Ik heb een dringend verzoek aan allen die iets voor het kerkblad willen inleveren:

wilt u tekst alleen naar het e-mailadres van het kerkblad sturen?!!

Dit e-mailadres staat in elk kerkblad bij alle gegevens van de "Protestantse Gemeente te Muiden" en is: kerkbladoh@live.nl

Privé hebben wij inmiddels een andere provider en daarmee is ons oude e-mailadres vervallen: **arma80@hetnet is niet meer in gebruik!!**

Bij voorbaat hartelijk dank!

Martha Eggebeen

Activiteitencommissie

Op zaterdagochtend 9 juli jl. vond de opening van de kerstallententoonstelling plaats. Met de titel **“Wegens succes ... een 3e editie kerststallen!”** werd van tevoren de pers geïnformeerd en dat gaf leuke reacties. Tijdens de opbouw en inrichting van de tentoonstelling op de vrijdag ervoor was RTV Noord-Holland aanwezig, die filmde en de heer Bert Hilhorst kort interviewde. 's Middags om 17.00 uur was dit te zien in het televisieprogramma RTV NH Nieuws. Mocht u dit gemist hebben en graag nog willen zien, dan kan dit op internet via de link: <http://www.rtvnh.nl/nieuws/188116/bert-verkeert-het-hele-jaar-in-winterse-sferen-eigenlijk-is-het-elke-dag-kerst>

En terwijl ik dit stukje voor het kerkblad aan het schrijven ben, weet ik dat er ook foto's aangeleverd zijn voor publicatie in de krant. Kortom: er wordt aandacht geschonken aan onze mooie kerk en deze tentoonstelling die erin plaatsvindt. Dat is fijn, want beide zijn het bekijken ook meer dan waard! Hopelijk vindt ook ú een keer de tijd om binnen te stappen en van het geheel te genieten. Op twee zaterdagmiddagen komt u daarbij dan ook nog eens muzikaal helemaal in kerstsfeer terecht.

Ik geef u een overzicht van alle data en tijden in het zomerseizoen:

- ✓ tot en met 24 september a.s. is de kerk elke zaterdag tussen 11.00 en 15.00 uur te bezichtigen. U treft dan één van de vele vrijwilligers als 'kerkwacht' aan;
- ✓ op 3 juli, 6 augustus en 3 september zijn er orgelconcerten. Deze concerten beginnen om 14.00 uur en zijn "inloop-concerten";
- ✓ van 9 juli t/m 17 september is de kerststallententoonstelling te bezichtigen op zaterdagen tijdens de kerkopenstelling;
- ✓ op de zaterdagen 20 augustus en 17 september verzorgt organist Koos Damman twee extra *Kerstconcerten!* Met kerstliedjes en o.a. de eerste en tweede Kerstsuite van Jan Zwart. Ook dit zijn "inloop-concerten", die om 14.00 uur beginnen.

Voor het nieuwe seizoen, dat na de zomervakantie start, kan ik u alvast verklappen dat er al voor 11 concerten een datum gereserveerd is of een optie op een datum is neergelegd in de gebruikersagenda van de kerk. Een agenda vol activiteiten, waar we naar uitzien!

Altijd schrijvend namens onze gehele Activiteitencommissie wijk ik daar nu één keer vanaf, want ... zondag 10 juli kreeg ik een vrolijk boeket zonnebloemen van de kerk. Op het bijgevoegde kaartje werd mijn inzet voor de AC en werk aan het kerkblad genoemd. Ik was heel verrast, vind het heel leuk en bij deze dan ook:

hartelijk dank! Maar ... ik wil er graag bij zeggen, dat we dit werk toch echt wel met z'n *allen* doen, hoor! Dus als ik naar de zonnebloemen kijk, denk ik ook aan de andere AC-leden en de makers van het kerkblad. Aan hen net zoveel eer!

Er was teveel tekst voor één bladzijde deze keer, maar nu toch echt wat slotregels, vlak voordat de zomervakantieperiode voor de schoolkinderen en veel inwoners van Muiden begint.

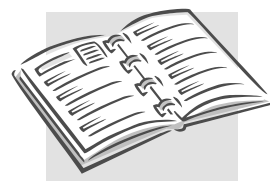
We wensen u – waar u zich ook bevindt - van harte een fijne tijd toe.
En als u in Muiden bent, stap dan eens (en dat mag ook meer dan eens) de kerk binnen voor een moment van rust, bezinning, mooie beelden en prachtige klanken. Vaak ligt 'genieten' onder handbereik.

Een mooie zomer; geniet ervan!

Namens de Activiteitencommissie,
Anja van Capelle

Agenda

maandag 15 augustus kerkenraadsvergadering (Rehoboth)
19.30 uur

Verjaardagsfonds

Voor het verjaardagsfonds van de Protestantse Gemeente te Muiden werden in de eerste helft van het jaar 2016 de volgende bedragen opgehaald door:

Mevr. M. Nijmeijer	€	20,00
Mevr. H. Mansvelder-Vlug	€	42,00
Dhr. H. Rozendaal	€	5,00
Mevr. J. M. Niewöhner	€	48,00
Dhr. A. Eggebeen	€	72,00
Dhr. T. Mansvelder	€	101,10
Mevr. J. H. Meinders	€	50,00
Mevr. J. Keus	€	57,50
Mevr. C.J. de Wilde	€	<u>45,00</u>
TOTAAL	€	440,60

Hartelijk dank aan allen die hieraan hebben meegewerkt.

Ab de Boer

Tel.nr. 263638

Ter inspiratie

Waar twee of drie in uw naam
Geloof delen, hoop koesteren,
liefde schenken,
elkaar de hand toesteken,
elkaars zwakte dragen,
elkaar levenskracht geven,
dáár bent U in hun midden
als bron van leven.

Met maar twee of drie durft U het aan
een nieuw begin te maken,
een andere weg te wijzen,
de toekomst te openen
voor het gedeelde brood,
voor het levende water,
voor de klare wijn.
Zo verandert U eenlingen
in een volk dat samengaat.

Geef dat ik met die twee of drie
mij op weg durf te begeven,
mij van harte wil inzetten,
mij persoonlijk geroepen weet
uit honger naar recht en rede,
uit dorst naar echte vrede,
om waarheid te doen en te spreken.
Wil zo tastbaar aanwezig zijn
als bron van mijn leven.

Alfred C. Bronswijk

Uit: Woorden van geloof, hoop en liefde
(uitgave Protestantse Kerk)

Protestantse Gemeente te Muiden

Grote of Sint Nicolaaskerk Kerkstraat 3 – 1398 AJ Muiden

Vergadergebouw Rehoboth Kloosterstraat 6

Predikant Ds. G.J. Hoogterp
De Pauw 1, 1398CT, tel. 769042
e-mail: ghoogterp@grotekerkmuiden.nl

Kerkenraad:
Voorzitter Mevr. E.W. Janssen-Stam
Burg.de Raadsingel 8, 1398BE, tel. 261912
e-mail: voorzitter@grotekerkmuiden.nl

Secretaris Mevr. J.J.M. van den Hoven-Scholten
Het Karveel 11, 1398BV, tel. 261800
e-mail: secr@grotekerkmuiden.nl

Postadres kerkenraad Kloosterstraat 6, 1398 AM, Muiden

Diaconie Voorzitter: mevr. J.H. Meinders-Rodenburg
De Lange Gangh 13, 1398CV, tel. 261790
e-mail: diaconie@grotekerkmuiden.nl

College van Kerkrentmeesters Voorzitter: H. ter Beek
Het Hert 10, 1398EJ, tel. 263411
e-mail: cvk@grotekerkmuiden.nl

Penningmeester: R. van Meurs
De Pauw 5, 1398CT, tel. 0858780434
e-mail: penningmeester@grotekerkmuiden.nl

Website www.grotekerkmuiden.nl

Activiteitencommissie Secretariaat: mevr. A. van Capelle-Goor, de Lange Gangh 39, 1398 CV
e-mail: acgrotekerkmuiden@gmail.com
Voor informatie over gebruik van de Grote Kerk:
tel.0294 264298 (b.g.g.: 0294 263398 of 085 8780434)

Rekeningnummers

Kerk	NL20RABO0343150484	t.n.v. Protestantse Gemeente te Muiden
	NL66INGB0000225618	t.n.v. Protestantse Gemeente te Muiden
Diaconie	NL14RABO0343150107	t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Muiden
Zending	NL38RABO0343154234	t.n.v. Zending Protestantse Gemeente te Muiden
Activiteitencommissie	NL73RABO0157098486	t.n.v. Activiteitencommissie Grote kerk te Muiden
Het Open Huis	NL61RABO0157017222	t.n.v. Kerkblad Het Open Huis, Muiden

Kerkblad Ledenadministratie: Mevr. M. Eggebeen-de Haan
Vondelstraat 20, 1398XL, tel. 263427, e-mail: kerkbladoh@live.nl,
Jaarabonnement € 10,-. Postabonnement (incl. frankeerkosten) € 20,-
Rekening **NL61RABO0157017222** t.n.v. Kerkblad Het Open Huis, Muiden

Inleveren kopij voor het volgende kerkblad bij:

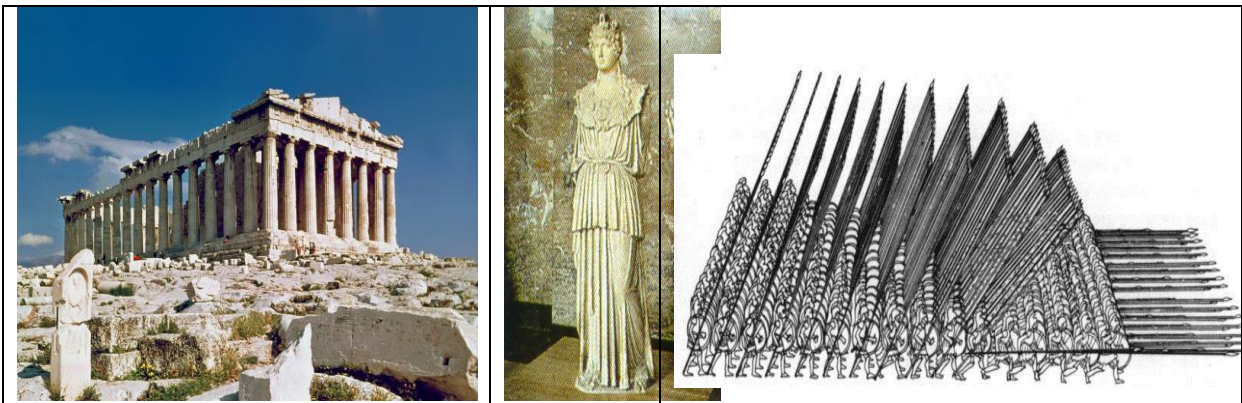
M. Eggebeen, Vondelstraat 20, 1398XL, tel. 263427 of

e-mail: kerkbladoh@live.nl **Uiterlijk op donderdag 11 augustus 2016**

Kyriakon I: een Griekse plek om in te schuilen

Ons woord religie komt van het Latijnse *re-ligare*, dat 'terug verbinden' betekent. Het terugkoppelen naar de oorsprong van de gemeenschap behelst het wezen van de voorouderverering die in de Grieks-Romeinse beschaving centraal stond. In iedere familie vervult de oudste mannelijke telg, de *pater familias*, de rol van priester. Door middel van heilige rituelen onderhoudt deze priester de band met de gestorvenen voorouders.

In iedere gemeenschap vormen verschillende families stammen. De verering van stamvaders en -moeders valt toe aan een raad van familiepriesters. Uiteindelijk vormt een aantal stammen de gemeenschap, de *civitas*, de stad. De gezamenlijke aartsvaders en -moeders van de gemeenschap worden als goden vereerd. Zo kent iedere gemeenschap een grote verscheidenheid aan goden en godinnen. Het hoogst in aanzien staan de goden en godinnen die het dichtst bij de oorsprong van de gemeenschap staan, dat wil zeggen bij de stichting van de stad. De verering van deze goden ligt in handen van een raad van priesters die de stammen vertegenwoordigen.

Goden en godinnen worden in een eigen huis, een tempel, vereerd. Deze tempel staat op een verhoging, een podium. Trappen leiden naar een veranda die toegang verschaft tot een heilige ruimte. Hierin staat een standbeeld dat de herinnering aan de betreffende god of godin levend houdt. De machtige zuilen die de tempel dragen, suggereren dat de heilige ruimte wordt afgeschermd door een falanx, een slagorde van gewapende mannen. Alleen de priesters hebben toegang tot dit heiligdom. Bij de trappen aan de voorzijde van de tempel vinden de rituelen van de voorouderverering plaats die voor iedereen toegankelijk zijn.

Architectuur en landschap

Mensen zijn stervelingen. Hun leven wordt door geboorte en dood beperkt. Goden zijn onsterfelijk. Hun bestaan wordt alleen door hun geboorte begrensd. Naast de onsterfelijkheid van de goden kent men in de oudheid een cyclische beweging die noch door geboorte noch door dood wordt begrensd. Respect voor de eeuwigdurende beweging van de natuur wordt in de oudheid tot uitdrukking gebracht door tempels in het landschap te integreren.

Zo ligt de as van het Parthenon in Athene op een denkbeeldige lijn die de berg van Lycabettus verbindt met de haven van Piraeus.

